

orum cœtu, qui eandem gratiam defendunt, quorum aliquos ex Alvarez ib. producit Gonzalez autem, & Lemosis expresse ait, q. canonem de gratia sufficienti accipi, ut a Bellellio accipitur. V. Non solum auctor Bajanis & Jansenismi redivivi, sed etiam Illustr. Languetus in suo iudicio contra duos Theologos Augustinianos eandem accusationem ingeminat: cui respondet cl. Bertii in sua Expofulatione pag. 60. Fulgent. Bellelli explicat quidem Trid. canonem de gratia sufficiente, quam liberum arbitrium abjecere potest, & abjicit, sed minime negat, eundem canonem etiam accipendam esse de gratia efficaci in sensu composito Thomistarum. Post enim ea verba, que Archiepiscopus obicit c. 16. p. 94. Scripta a Fulgentio immediate subjiciuntur: cum qua fidei doctrina reble coheret, quod arbitrium non dissentiat, nec resistat, nec responde possit gratiam per se efficacem in sensu composito, tametsi in sensu diviso possit ab actione, quam efficit, temperare. Queritur proinde Bellelli, hunc illustris. Præsumel scripsisse, Theologum ipsa Thomistarum verbis usurpantem explicavisse Trid. Synodi definitionem contra omnium Theologorum etiam Thomistarum sensum. Hac sane latere non poterant Historicocriticum, qui suam dissertationem Romæ vulgavit an. 1763. cum Bertius anno 1765. Expofulationem ediderit. Imo id nosse etiam poterat ex pagina sequenti, nemine 346. Systematis vindicati ab ipso laudati, ibique videre. Bellellum explicuisse in sensu Thomistarum can. 4. Trid. Synodi de gratia efficaci, Rerum vero iure coarguisse velut

ti mutilatorem Bellelli operum auctorem Jansenismi redivivi, quam sane centuram potiori jure promeritus est Historicocriticus, postquam eam, eademque de causa, alius inustam esse deprehendit. Nos tam ab eaferienda consulto absinimus, at iure ab eo poscimus, ut eua historia hanc injustam auferat accusationem: P. Bellelli a P. Bertii laudatus Tridentini canonem, atque decretum non de efficaci, sed de sufficienti gratia DUMTAXAT, interpretatur: quam quidem a P. Bertii protritam contra bonam fidem denyo recoxit Historicus, cum nosse debuerit, eam fuisse meram calumniam inimicorum P. Bellelli & Bertii. VI. Eandem malam fidem prodidisse visus est Historicocriticus referens Bellelli verba: Augustinus vero &c. sed trunca & mutilata, sequitur enim immediate Bellertius: Thomistica tamen distinctio Jesus composti, & divisi bujusmodi difficultatis complanandis apissima pre manibus est semper habenda. Ubi nota: quod P. Bellelli, postquam varia Augustini loca produxit ex l. de Præd. sanct. c. 8. de Corr. c. 12. & 14. ubi statuitur, humanas voluntates indeclinabiliter, & insuperabiliter agi, nec posse Dei voluntati resistere, ait, Ecumenicam autem Trident. Syn. basce S. Augustini de gratia per se efficaci sententias proscribere voluisse quis afferat? Et concludit, ad eas explanandas oportere præ manibus habere celebrem distinctionem Thomisticam supra laudatam. Quæ sane facile potuisset agnoscere Historicus ex Bertio ipso in locis cit. pag. 344. & 345. ab ipso productis, sed aut non legit, aut trunca & mutila in Bajanismo & Jansenismo redivivo, aut in Langueti iudicio lego-

legeret maluit. VI. Ceterum non arbitror valde esse Bellellio infundandum, ut ex Augustino probet gratiam per se efficacem, vi. Avicem, indeclinabilem &c. Sat erat Historicocriticus, ut siquum legeret Vasquesium. Eam ex Augustino appellasse victricem deletionem, testatur etiam scriptor Theesium, quas Romæ anno elapo 1766. in Colleg. S. J. defendit. Verum Bellelli, & Bertius id tanta evidenti demonstrarunt, ut in silvam ligna conferre dicendus esset, qui plura hac de re scriberet. Debuit

C A P U T V.

In quo argumenta expedituntur adversus gratiam per se efficacem.

OB. I. Gratia per se efficax libertatem, & indifferentiam everit; ergo est rejicienda. Prob. ant. Gratia per se efficax dat ipsum velle, agere, & operari indeclinabiliter, atq[ue] determinatio actus tollit indifferentiam; ergo &c. II. Trident. Syn. Sess. 6. definit, liberum arbitrium a Deo motum, & excitatum posse dissentiri, si velit (1). Sed hoc debet intelligi in sensu composito divinitæ motionis, loquitur enim concilium de libero arbitrio præmoto; ergo &c. III. Quod sequitur ex antecedenti necessario necessarium est, sed gratia efficax cum effectu necessario conexa est, confortur enim absoluta Dei voluntate, quæ frustrari non potest; ergo &c. IV. Per nos gratia efficax est victrix delectatio, sed ex Augustino quod magis delectat, illud sequitur necesse est; ergo &c. V. Si staret cum præmotione absoluta libertas, liber esset etiam qui vinculis est alligatus, sed fallum conseq.; ergo & ant. VI. Frustrarentur decreta Dei si quis hanc gratiam abjeceret, ergo frustrari possent, si abjecere posset; ergo &c. VII. Si potest

(1) Hunc canonem exponit noster Bellelli aliquique theologus de gratia sufficienti, quia de re immitto carpitur ab auctore diss. Historicocrit. de Antiquis novisque Manichæis pag. 159. & 160. ut ex iis, quæ supra dicta sunt in Appendix capituli præcedentis monstratum est.

est quis dissentiri gratiae efficacis, vel dissentietur aliquando, vel nunquam; si primum, non est ergo gratia efficax, & cum effectu conjuncta: si secundum, cui bono potestas nunquam operatura.

Resp. I. hoc argumentum olim objecisse Semipelagianos, cui occurrit S. P. dicens, per difficile esse libertatem cum gratia conciliare, quæ difficultas satis ostendit, gratiae efficaciam non esse reperendam a voluntatis consensu, alias non foret hæc quæstio ad discernendum difficultis, ut dicitur ab Augustino.

Resp. II. neg. min. Ad prob. dist. min. Determinatio actus tollit libertatem, si proponat actum bonum sub omni ratione boni, ut beatis in patria, conc., secus, neg. solutio pater ex Regula 5. l. 4., quam vide. Non ergo inducit gratia efficax necessitatem, quia cum actu conjuncta est, semper enim liberima voluntate amplectitur, quod nos magis delectat, quamdiu ipsa delectatio perseverat, possumus tamen non amplecti, quia voluntas potest alio amore superari, & ex mundi delectatione marcescere, licet non superabitur, donec caritas Dei vincat pugnantem cupiditatem. Sic quandiu teneor amore virtutum meæ, nunquam me præcipitem dabo, licet id possim, cum ex. gr., vitam veluti noxiæ considero.

Ad II. neg. min. Recte enim expoatur Trid. Concilii definitio per sensum compositum, & divisum, ita ut sensus compositus, & divisus per Thomistas appellat positionem auctus, non possibilitatem. Non enim, ut ait S. Thom., ista sunt impossibilia, Deus vult istum salvare, & iste potest damnari, sed ista: Deus vult istum salvare, & iste damnatur. Resp. II. dist. maj. Potest dissentiri, nec tamen aliquando dissentietur, conc., & dissentietur, neg. Aliud est enim posse dissentiri, aliud reapse dissentiri, stat enim sine actu potentia, & plura possumus facere, quæ non facimus. Sic dum excitamus gratia efficaci infallibiliter assentimur, quia Deus facit ut faciamus, possumus tamen non assentiri, quia hæc excitatio non fit lumine gloriae, sed eo lumine, quod stat cum indifferentia judicii. Ubi nota: Concilium Tridentinum contra Lutherum & Calvinum definitissime, per Adam culpam liberum arbitrium non fuisse extinctum, cumque hæretici ex Dei præmotione, & gratia per se efficaci male inferrent, liberum arbitrium non cooperari Deo moventi, definit S. Syn., lib. arbitrium præmove ri utique, sed non rapi necessitate, & etiam motum posse dissentiri, si velit. Doctrinam ergo de gratia per se efficaci confirmat S. Synodus; Consequentiam Calvini jure negat & damnat. Verum ex Trid. Syn. evincitur fallam esse Molinistarum sententiam. Nam Trid. Synodi Canon 3. sess. 6. Si quis dix.

dixerit, sine præveniente Spiritu S. adjutorio hominem credere, sperare &c. ex Can. 6. Synod. Arauf. secundæ desumptus est, ubi dicitur, si quis sine gratia Dei credensibus, volentibus, pulsantibus nobis dicit misericordiam conferri divinitus, non autem, ut credamus, velimus &c. resistit Apollolo dicenti: quid habet quod non acceperisti? Gratia Dei sum id quod sum: ergo superiori Canone Trid. Synodus per adjutorium Spiritus S. intelligit adjutorium, quo fit ut credamus, ut velimus &c. non illud, sine quo velle & operari non possumus. II. definit S. Syn. Can. 22. Justificatum sine speciali auxilio Dei perseverare non posse, sed in lentientia adversariorum perseverantia non est speciale Dei donum, cum sit commune, & det solum perseverandi potestatem, non actum, ergo &c. III. Tridentini theologi ferme omnes nostram sententiam propugnarunt, ut constat ex Reginaldo, & ex eorum operibus; ergo &c. IV. Si eam non propugnarunt, propugnarunt ergo scientiam medium, quam longe post Molina se invenisse gloriantur: sed hoc est absurdum; ergo &c.

Ad III. Resp. I. neg. maj. Illud enim axioma, non secus ac aliud simile, quod ex inimpedibili per necessarium consequuntur, illud inimpedibile est & necessarium a Sixto IV. damnatum, & a Petro de Rivo revocatum esse testatur in sua Justific. Universitas Lovaniensis. Resp. II. neg. min. Gratiam enim, quia a Dei voluntate absoluta illi consertur, quantumvis vivida & efficax, non proponit ei bonum sub omni ratione boni, ut beatis in patria; adeoque relinquit non actum, sed potentiam ad oppositum, qua infallibiliter quidem, sed libere est operatus.

Ad IV. dist. min. Necesse est, sumpta necessitate pro infallibili consecratione actus, conc., pro negatione possibilis ad oppositum, neg. Hoc sensu necessario sedet, qui efficaciter vult sedere, licet possit non sedere. Ad V. nego maj. In actibus enim imperatis a voluntate, ut ambulatio, sessio &c., cum possint a causa extrinseca impediti, cogi possumus, non in elicitis, ut est velle & nolle, licet possumus necessario velle, si in bono nullam apprehendamus mali rationem, quam necessitatem non infert gratia Christi, nisi in patria. Ad IV. neg. cons. Decretum enim Dei est, ut operemur, sed libere; repugnat ergo, hominem sub eo decreto non operari, non tamen repugnat, immo conforme est eidem posse non operari. Ad VII. Neg. min. Ad hoc enim ut potentia non sit frustranea, sat est posse non agere, licet semper agat, aliquoquin frustranea esset potentia sub gratia congrua, cui non resistitur.

Ob. II. Il. 5. ait Dominus: Quid est, quod debui facere vi-

nece meæ, & non feci? sed si necessaria esset gratia efficax, responderi potuisset, debuisti dare gratiam efficacem; ergo &c. Resp. I. potuisse eriam responderi: debuisti dare gratiam congruam. Resp. II. Loqui Prophetam de gratiis externis Ecclesiæ Judæorum, quibus seipsum eam, idest ab hostibus communivit &c. Si velis ea verba ad prædestinationes referri, significant Dei beneficia deberi, supposita promissione & prædestinatione divina.

Ob. III. Nomen gratiæ se ipsa efficacis Calvinus invexit; ergo rejiciendū. Resp. I. neg. ant. Nam S. P. A. Dei gratiam efficacissimam dixit, atque omnipotentissimam. Resp. II. neg. conf. Vocabulum enim ab Hæreticis intrusum ad fidem labefactandam potest a catholicis usurpari ad eam confirmandam, ut de *Homousio* factum est, quod a Sabellianis male usurpatum, a catholicis receptum est. Longe tamen abest nostra sententia a Calviniana. Illa enim docet, nihil arbitrium operari sub gratia efficaci, nos ipsam præstare dicimus, ut velimus, ut faciamus, ut operemur.

Ob. IV. Incréationem Berthitarorum, & Augustini loca, in quibus S. D. videtur adstruere gratiam congruam. Verum his quoque satisfecimus c. 8. Diss. 2. l. 4. in Resp. ad 1. & 2.

Ob. V. Ex nostra sententia removeri virtutes, torporem, & desperationem induci; ergo &c. Resp. Ex. Mill. Patris Desirantii ostendit, gratiam per se efficacem esse omnium virtutum fundamentum, quod nos Diss. 1. l. 6. c. 15. demonstravimus.

Ob. VI. Admittitur a nobis gratia efficax titulo infirmatis, sed infirmitas exigit, ut tot vires ægro restituantur, quos sunt in morbo; ergo non est ei necessaria gratia efficax, sed tantum gratia ut quatuor, si concupiscentia sit quatuor gradiū. Resp. neg. min. Si enim animus ex æquo afficiatur delectatione sancta, ac noxia, nunquam se in unam potius quam in alteram partem inclinabit, sed pendebit aneps, donec una sit altera robustior, ut ait S. P. l. 8. Conf. c. 5. Ille ut docet S. P. A. c. 12. de Corr. Si in tanta infirmitate ipsi relinqueretur voluntas sua, nec Deus operaretur ut vellent, inter tot tentationes infirmitate sua voluntas ipsa succumberet. Agere ergo, & non agere, vel determinare se ipsum est arbitrii lani & robusti, non autem infirmi.

C A P U T VI.

De vulgato axiomate, facienti quod in se Deus non denegat gratiam.

NOT. I. Non desuere ex scholasticis, qui putarunt, natura libus operibus vim meriti inesse de congruo ad gratiam obtainendam, ac posse hominem naturæ viribus se ad eam disponere. Est autem inter dispositionem, & meritum aliquod discriben: hoc enim movet quodammodo Deum, ut gratiam conferat, illa vero subjectum præparat, ut si conferre velit non respuat. Ita Scotus, Gabriel, aliique. Molinistæ docent, facientibus quod in se est per vires naturæ Deum largiri suam gratiam, non quod opera illa naturæ, aut gratiam mereantur, aut ad eam positive disponant, sed lege quadam & pacto a Deo inito cum Christo Jesu, ut bene utentibus naturali lumine supernaturale ex Dei beneplacito non denegetur, quæ sententia reicitur a Suarezio, Ripalda, Vasquesio &c., qui ait, illam accedere ad errores Massiliensium.

NOT. II. Hanc propositionem: *gratia non datur secundum merita speciale ad habitualem gratiam, & ad actualem, de qua lis erat inter catholicos & Pelagianos*, atque eo tendunt omnia Augustini argumenta contra Pelagium ipsum. Certum est tamen augmenta gratiarum, & vitam æternam meritis tribui, quæ a libero arbitrio comparantur per gratiam, unde gloria vocatur simul misericordia, quia opera nostra per se inepta sunt ad vitam æternam, & corona justitie, quia tamquam merces rependitur meritis auxilio Dei comparatis.

PROPOSITIO I. Opera naturalia, nec de conguo, nec de condigno gratiam Dei mereri possunt.

Prob. I. Scripturis. Jo. 15. *Sine me nihil potestis facere.* Et c. 6.: *Nemo potest venire ad me, nisi Pater traxerit eum.* Et Philipp. 1.: *Deus est, qui operatur in nobis velle, & perficere.* Rom. 11.: *Quis prior dedit illi, & retribuet ei.* Et 1. Cor. 4: *Quid habes, quod non accepisti?* Rom. 11.: *Si autem gratia, jam non ex operibus.* Atqui si operibus naturalibus aliquo pacto gratia deberetur, posset quis sine Deo aliquid facere, ad Christum venire, gloriari; prior dare &c.; ergo &c.

Prob. II. Ex Concilio Diopolitano, qui oppositum errorem damnavit (a), ex Aræusicano II. (b), ex Concilis Africana-

(a) Ap. Aug. l. 1. cont. Jul. c. 5.

(b) Can. 3. 46.

nis (a), & Trid. sest. 6. c. 3., ubi definitur, neminem sine preveniente Spiritu sancti inspiratione posse credere, sperare &c., & justificationis exordium a preventente gratia sumendum, ergo &c.

Prob. III. Ex Augustino (cui subscrunt Pates omnes), qui l. de peccato orig. c. 24. ait: Non enim gratia erit ulla modo, nisi gratuita fuerit omni modo, quia caritas non merita sequitur, sed facit &c. Et ep. ad Xistum 105. Restat, ut ipsam fidem, non humano tribuamus arbitrio, nec ulla precedentibus meritis, sed gratuitum donum Dei esse fateamur; & l. de Præd. sanct. c. 5. demonstrat, in sacrifici litteris commendari gratiam, que bonos discernit a malis, non que communis est bonis, & malis: Fides ergo, vocatio, & quidquid ad justificationem disponit, gratia est, quam mereri non possumus praecedenti operi naturali. Cum ergo fides mereatur justificationem de congruo, & sit revera salutis initium, opera autem naturalia nullo modo ad justificationem perducant, dicendum est, ex isti operibus nec de congruo gratiam nos promereri posse.

Prob. IV. ratione. Si gratia daretur secundum merita, esset prædestinatio, & gloria opus currentis, non miserentis, & quisque se per se se a non electis discerneret. Nec foret Dei vocatio mirabilis & inscrutabilis, ageret homo, non ageretur, & frustra Deum oraret; sed hoc scripturæ adversatur; ergo &c.

PROPOSITIO II. Nemo potest se positive ad gratiam disponere, & negative dispositionis nullam rationem habet Deus.

Prob. I. pars. Nam si id posset, aliquid sine gratia posset, & ex eo esset justificationis exordium, gloriari posset, se prius dedisse Deo, animam nempe dispositam; ergo &c. II. Concluim Arou. II. definit, misericordiam non conferri sine Dei gratia desiderantibus, conantibus, laborantibus &c. Sed conatus, labor &c. est dispositio; ergo &c. III. Dispositio ad gratiam est justificationis exordium, sed hoc est a preventente prevenitur arbitrio, ex Prosp. adv. Coll. 39., sed hæc dispositio gratiam prævenit; ergo avert. V. Aut hæc dispositio cum gratia connectitur, aut non; si primum gratia est ex operibus, si secundum nulla est; ergo &c.

Prob. II. pars ex August. ad Simpl. q. 2., ubi demonstrat, neque majus ingenium, nec minora peccata, neque honestas milesque doctrinas esse causam gratiæ, ait enim: Videmus quo-

(a) Ap. Prosp. c. 10. cont. Coll.

quosdam homines in castitate viventes, sine querela, & rāmen hereticos, vel paganos. Et in I. de Pecc. mer. 22. Unde fit, ut homo ab ineunte pueritia modestior, ingeniosior &c. eo loco si, ubi ei prædicari Christiana gratia non possit? alius autem tardius ingenio, flagitiis cooperitus ita gubernetur, ut audiatur, ut credatur, baptizetur &c. In his, ait, exclamandum est, O altitudo; sed hoc non esset, si minor obduratio, seu negativa dispositio, Deum moveret ad gratias largiendas; ergo &c.

PROPOSITIO III. Nulla lege, vel pacto dat Deus gratiam facienti, quod in se est per vires arbitrii.

Prob. I. Sic enim non esset omnino inscrutabile Dei iudicium, cur hic trahatur, non ille, nec gratia præveniret, aut Deus bona opera inchoaret; ergo &c. II. Pactum illud neque ex Scripturis evincitur, neque ex traditionibus, ex quibus constat, Deum omnia in nobis operari, & ab eo gressus dirigi, & converti corda mortalium, ergo &c. III. Hæc sententia præferset errores Massiliensis, qui ex Cassiano Coll. 13. non ajebant, nos per opera naturalia gratiam mereri, sed quod Deus a libero arbitrio quosdam conatus bona voluntatis vel exigit, vel expectat, sed ex pactione Moliniana Deus exigit vel expectat opera naturalia; ergo &c. Nec dicas, gratiam Dei non semper expectare, ut velimus; id ipsum enim ajebat Cassianus apud Prosp. c. 10. ubi ait: quasi multum gratia tribuas, si in quorundam mentibus bona voluntatis initium sit ex gratia Dei, in aliis ex sola natura: ex quibus infert Martinez, a Cassiano non dissentire qui ait, non semper gratiam Dei conferunt facienti quod in se est viribus naturæ, cum aliquando conferatur non facienti, imo nolenti, & resistenti. IV. In eo systemate gratia non est gratuita. Quomodo autem non advertis, ait S. Prosper loc. cit. c. 6. te in illud, damnatum incidere: gratiam secundum merita nostra dari, cum aliquid procedere boni operis ex ipsis hominibus, propter quod gratiam consequantur affiras? Id patet ex parabola patris familias, qui operarios conductxit pacto denarii diurni; quod debitum fuisse constat ex iis verbis: tolle quod tuum est. Nec dicas, hoc verum esse tantum relate ad Christum, cum quo pactum initium est, nam merces imputatur etiam ei, qui operatur; ergo si gratia tribuitur naturalibus operibus ex pacto etiam liberaliter, imputatur secundum debitum & Christo, cum quo Pater pacatum initit, & facientibus quod in se est. V. Ex hac sententia sequitur, opus bonum esse ex nobis, quod est Pelagianum. Sequitur ex dictis hoc axioma, quod Habert ait, a Patribus esse derivatum, ita esse accipendum, quod facienti quod in se est adjutorio gratia moventis & operantis, Deus gratiam tribuat

tribuat uberiorem, sive fidem perfectam, justificationem, beatitudinem &c. Ita S. Th. 1. 2. q. 109.

Ob. I. ex scripturis illud Prov. 16. *Hominis est animam preparare.* Zach. 1. 3. *Convertimini ad me, & convertar ad vos.* Matth. 25. *Uni dedit quinque talenta, alii duo &c., unicuique secundum propriam virtutem.* Luc. 11. *Dabit spiritum bonum potestatem filios Dei fieri.* Rom. 7. *Velle adjacet mihi.* Apoc. 3. *Si quis audierit vocem meam, & aperuerit, intrabo ad illum;* ergo &c. II. ex Patribus Græcis præsertim. Nam Orig. 29. in Num. ait: *Si offeramus Deo justitiam nostram, accipiemus ab ipso justitiam Dei.* Chrys. Hom. 45. in Gen. ait; *Homines se prius ad gratie beneficia disponere, & hæc promoveri.* Ambr. 1. 4. in Luc. ait: *Non dormientibus divina beneficia servari, sed observantibus.* Hieron. Dial. 1. contra Pel. *Nostrum quidem est velle, & currere, sed, ut voluntas nostra compleatur & cursus, ad Dei misericordiam pertinet.* S. P. 19. de C. D. 13. ait, *Deum dedit quædam bona huic vita congrua, eo pacto aquissimo, ut qui iis recte usus fuerit, accipiat ampliora &c., & contra Porph. 9. Deus, ait, nulli unquam defuit, qui dignus fuit, & cui defuit dignus non fuit.* S. Th. de Ver. quæst. 14. scribit, *quod si aliquis nutritus in silvis dunda, vel aliquem fidei predicatorum ad eum dirigeret, sicut misit Perrum ad Cornelium.* Prob. III. ratione. Non officit creationi anima, quod homo corporalem materiam præparet, & disponat; ergo nec gratia quod homo se ad eam possit naturaliter præparare. Deinde Sacraenta verbis constant, ac sensibilius elementis, & tamen iis confertur gratia, & character; ergo a pari. Tandem in Molinæ sententia gratia non datur secundum merita, sed ex Dei liberalitate; ergo non est Pelagiana.

Resp. neg. cons. Scripturæ enim commendant liberum arbitrium, non tollunt gratiam prævenientem. Ad I. Resp. S. P. 1. 2. ad Bonif. c. 9. n. 20. *Hominis est preparare cor, & tandem ut hoc faciat homo adjutus Deus: quia preparatur voluntas a Domino.* Ad II. Resp. commendari ibi liberum arbitrium, habetur enim in Ps. *Converte nos Deus.* Ad III. Resp. In parabolis non omnia prorsus rei significatae respondere, nec deesse, qui hunc locum de gratiis gratis datis exponunt. Locus Jo. ita exponit S. P. *Si ergo credis ipsa tibi potestas data est.* Loci Rom. 7. sensus est, bonum velle, quod nobis adjacet Dei gratia, ut aderat Paulo justificato, non sufficere ad perfectionem bonorum operum, absque gratia Dei cooperante ob pravam cupiditatem. Locus Apoc. oppositum

tum ostendit, nempe Deum pulsare ad osium, antequam homo aperiat.

Ad Patres respondeatur; eos docere, nos per arbitrium Dei gratia præmotum ad justificationem, & ad ampliora beneficia disponi. De Origene dictum est. c. 1. fuisse fontem & originem Pelagianismi. Hieronymus loco cit. significat, quæsiōnem inter Catholicos & Pelagianos non fuisse, an detur in nobis liberum arbitrium, cuius est velle & currere, sed de gratia adjuvante, & operante, quæ antecedit omnem motum bona voluntatis. De hac ergo Atticus ait, non sic donata est liberi arbitrii gratia, ut Dei per singula tollatur adminiculum. Ad Augustinum Resp. Optime dixisse, quod bene utentibus bono temporali, æquissimo pacto rependitur æterna gloria; sed ad hoc opus habet magisterio divino, ut c. seq. ait S. P. In Opusc. contra Porph. ait S. P. Deum non desuisse iis, qui digni fuerant, ira tamen ut ipse dignos fecerit sua vocatione & profecto. D. Thomam censem nonnulli priorem retractasse sententiam, nos arbitramur, ubique locutum absque præjudicio præmotionis divinæ, ut constat ex 1. 2. q. 109. art. 6.

Ad rationes respondeatur: ad primam retorquo argumentum. Nam anima rationalis, cum certas materiei dispositiones exigat, est naturalis corporum forma; ergo & gratia naturalis perfectio esset, si homo ad illam se se nativa potestate disponeret. Ad II. neg. cons. & retorquo argumentum: Nemo enim percipit gratiam vi sacramentorum per contritionem naturalem; ergo naturalis dispositio non sufficit ad gratiam obtinendam. Deinde neg. cons. & par. Nam Sacraenta, in quorum participatione dignoscitur Ecclesia visibilis debent constare sensibilius elementis, sed res supernaturalis a naturali pendere non debet, nisi huic divina virtus accedat. Ad III. neg. ant. Fatetur enim Molina loc. cit. necessarium non esse, ut quis incurrat in Semipelagianismum, meritum concedere conatibus solidius naturæ, cum sufficiat iis subiungere gratiam pedisse quam, unde Martinez ait, *satis constat illius sententia auctores non effugere, quantum par est, doctrinam Massiliensem.* Nihil est ergo in nobis quod amerit Deus, nisi ex illius munificentissima largitate. Ut enim ait Prosp. epigr. 65.

Tales a Domino, quales formamur amamus,

Non quales nostris extitimus meritis.